

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला

२०७८।०७९ सालको निर्णय नं. २०५
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-००८१

मुद्दा:- आयकर (२०६९/०७०) ।

ललितपुर जिल्ला, ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. २३, हात्तिबनस्थित जगदम्बा
प्रेस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ५०००६६८८९) को तर्फबाट ऐ. को अधिकार प्राप्त
जनरल म्यानेजर प्रविन पौडेल.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर अधिकृत श्री चण्डी प्रसाद घिमिरे
शुरु निर्णय मिति : २०७३/६/२८

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर
निर्णय मिति: २०७७/०२/०४

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री महेश कुमार थापा
: विद्वान अधिवक्ता श्री मञ्जु बुढाथोकी
प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट : विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री विकास बन्जारा

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७७।०२।०४ को निर्णय
उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को
दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत करदाताको तर्फबाट यो

पुनरावेदनपत्र दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता श्री जगदम्बा प्रेस प्रा.लि ले आ.व. २०६९/०७० को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रु.९,७८,४४,४३०।१९ नोक्सानी कायम गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७०/०९/२९ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. उक्त आ.व. को लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट पूर्ण कर परिक्षणको सिलसिलामा प्राप्त हुन आएका बिल भर्पाई खातापाता तथा कागजातहरू तथा करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरणसाथ संलग्न कागजातहरू, फांटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी सो समेतको आधारमा प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९।०७० को लागि आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम समावेश नगरेको र कट्टी गर्न नपाइने खर्चकट्टी दावी गरेको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि रु.४,३७,४८,९८२।१८ संशोधित करयोग्य नोक्सानी कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७३/०५/०८ मा सूचना जारी भएको ।
३. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३/०५/०८ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७३/०५/१३ मा बुझी लिई सो को लिखित जवाफ मिति २०७३/०५/२७ मा पेश गरेको ।
४. करदाताले कर परीक्षण क्रममा पेश गरेको अन्य आयको विस्तृत विवरण तथा सो को बिल भरपाईबाट घरबहाल आय वापतको रकम रु.२१,५५,५५४।-, भुरामुरा कागज विक्री वापतको रु.८,००,०००।-, अन्य बाँकी रकम रु.२७,९२,४४१।- विविध आयबाट प्राप्त गरी जम्मा रु.५७,४७,९९५।४७ प्राप्त भएको देखिएकोमा करदाताले आयविवरणमा अन्य आयतर्फ रु.५३,१८,४२२।४२ मात्रै समावेश गरेको देखिएकोले बाँकी फरक रकम रु.४,२९,५७३।०५ के वापतको आय हो र के कारणबाट आयमा समावेश गर्नु नपर्ने हो भन्ने कुनै ठोस प्रमाण पेश गरेको नदेखिएकोले उक्त आयलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) अनुसार करदाताको अन्य आयमा समावेश गरिएको भन्ने समेतका आधार लिई प्रस्तुत करदाताको आ.व.२०६९।०७० को लागि रु.४,४०,८६,९६२।१८ नोक्सानी कायम गरी

- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३/०६/२८ मा भएको निर्णय।
५. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरले मिति २०७३/०६/२८ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी जगदम्बा प्रेस प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७३/०९/२१ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको।
 ६. करदाताको हकमा अन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा थप आय कायम गरेको, गत बर्षको बढी नोक्सानी दावी गरेको, ब्याज खर्च अमान्य गरिएको, **Discount** खर्च अमान्य गरिएको, **Contribution** खर्च अमान्य गरिएको, मर्मत सुधार खर्च अमान्य गरिएको, कमिशन वापतको खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अन्तर्गतको **Job Works** अन्तर्गतको खर्च अमान्य गरिएको, अग्रिम करकट्टीको ब्याज माग गरेको तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. बमोजिमको शुल्क निर्धारण गरेको सम्बन्धमा लिईएको आधार तथा कारण कानूनसम्मत रहेको देखिँदा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत ब्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।२।४ मा भएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय।
 ७. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा आय विवरणको अनुसूची-५ मा उल्लेखित अन्य आयभन्दा कर परीक्षणको क्रममा करदाताले पेश गरेको खर्चहरूको विल भरपाईहरूबाट बढी आय भएको देखिएको फरक रकम रु.४,२९,५७३।०५ लाई आयमा समावेश गरिएको कार्य कानूनसम्मत छैन। करदाताले पेश गरेको आय विवरण अनुसार अन्य आय रु.५३,१८,४२२।४२ रहेको र कर परीक्षणको क्रममा पेश गरेको कागजपत्रहरू, विल भरपाई र विवरणमा समेत अन्य आय रु.५३,१८,४२२।४२ नै रहेको अवस्थामा विपक्षी कर कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश आत्मनिष्ठ रहेको छ। त्यसैगरी करदाताले **Media Development Investment Fund** अमेरिका र हिमालयन बैंक लि.बाट ऋण लिई सो रकम व्यवसायसँग सम्बन्धित कार्यका लागि सामान खरिदमा प्रयोग गरेको र सो को पुष्टि हुने कागज प्रमाण समेत रहेको अवस्थामा ब्याजखर्च वापतको रकम कट्टी नदिने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश बदरभागी रहेको छ। साथै **Discount** खर्च अमान्य गरिएको, **Contribution** खर्च अमान्य गरिएको, मर्मत सुधार खर्च अमान्य गरिएको, कमिशन वापतको खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अमान्य गरिएको, प्रिन्टिङ्ग खर्च अन्तर्गतको **Job Works** अन्तर्गतको खर्च अमान्य गरिएको, अग्रिम करकट्टीको ब्याज माग गरेको तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क.

बमोजिमको शुल्क निर्धारण गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय कानूनसम्मत नहुँदा सो बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०५।०२ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष पेश गरेको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०९/३० मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न पुनरावेदन पत्र, प्रत्यर्थी कार्यालयबाट प्राप्त हुन आएको शुरु मिसिल लगायतका अन्य कागजातहरू समेत अध्ययन गरी पुनरावेदक करदाता जगदम्बा प्रेस प्रा.लि.का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री महेश कुमार थापा र विद्वान अधिवक्ता श्री मन्जु बुढाथोकीले करदाताले खर्च कट्टीको दावी गरेको खर्चहरू व्यवसायको आय आर्जनसँग सम्बन्धित खर्च रहेकोले करदाताको खर्च कट्टी पाउनु पर्ने दावी कानूनी व्यवस्थाको परिधी भित्र रहेको हुँदा खर्च कट्टी अमान्य गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा उक्त आदेशलाई सदर गर्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णय समेत त्रुटिपूर्ण रहेकोले सो बदर गरी पुनरावेदन मागदावी बमोजिम गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थीहरूका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री विकास बन्जारांले करदाताले जिकिर लिएका विषयहरूलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण कागजहरू पेश गर्न असमर्थ रहेको अवस्था हुँदा करदाताको आ.व. २०६९।७० को संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गरी विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत कानून समत हुँदा सदर हुनु पर्दछ भनी गर्नु भएको वहस समेत सुनियो ।
१०. पुनरावेदक करदाताबाट लिइएको पुनरावेदन जिकिर, दुवै तर्फका विद्वानहरूबाट प्रस्तुत वहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका

महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ, सक्दैन भन्ने प्रश्नमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

११. करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरले अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा थप आय कायम गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले पेश गरेको आय विवरण तथा कर परीक्षणको क्रममा समेत अन्य आय रु.५३,१८,४२२।४२ देखिएको अवस्थामा विना पुष्टि रु.४,२९,५७३।०५ बढी आय देखिएको भनी सो रकमलाई आयमा समावेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नभएको हुँदा सो आदेश बदर हुनुपर्दछ भन्ने मागदावी लिएको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर समक्ष पेश गरेको आयविवरण तथा उक्त कार्यालयबाट भएको कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताबाट पेश गरिएको बिल, भर्पाई तथा अन्य आवश्यक कागजात बमोजिम देखिएको आय वापतको रकम रु.५३,१८,४२२।४२ भएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको भएतापनि करदाताले कर परीक्षणको क्रममा पेश गरेको बिल तथा भर्पाईबाट अन्य आय अन्तर्गतको रकममा घरबहाल आय वापतको रकम रु. २१,५५,५५४।-, भुरामुरा (स्क्रयाप) कागज विक्री वापतको रकम रु.८,००,०००।- तथा अन्य बाँकी रकम विविध रु.२७,९२,४४१।६४ गरी कुल रु.५७,४७,९९५।- आय भएको देखिन्छ। यसप्रकार करदाताले पेश गरेको आय विवरण तथा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले पेश गरेको बिल तथा भर्पाई लगायतका प्रमाण कागजबाट करदाताको फरक आय रु.४,२९,५७३।०५ स्पष्ट देखिन्छ। सो फरक पर्नुको कारण एवं आधार प्रमाण करदाताले वस्तुनिष्ठ रूपमा पुष्टी गर्न नसकेको परिप्रेक्षमा सो फरक रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी भएको सुरु निर्णय कानूनसम्मत रहेको देखिन्छ। ठोस आधार प्रमाण पेश गरी फरक परेको रकमको कारण पुष्टी गर्न नसकेकोले थप आय कायम हुने होइन भन्ने पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।

१२. करदाताको अर्को पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरले अन्तिम कर निर्धारण आदेशको क्रममा गत आ.व.को नोक्सानी भन्दा बढि नोक्सानी दावी गरेको रु.४,५५,०५,४९८।७८ खर्च कट्टी नपाउने भनी आयमा समावेश हुने गरी लिएको आधार त्रुटिपूर्ण भएको हुँदा बदर हुनु पर्ने भन्ने सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो अधिल्लो आ.व.मा पेश भएको आय विवरण बमोजिम कायम भएको नोक्सानीलाई प्रस्तुत आ.व.मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) बमोजिम दावी गरिएको हुँदा कानूनसम्मत रहेको भन्ने तर्क प्रस्तुत गरेको देखिन्छ। साथै

करदाताको आ.व. २०६८।०६९ को संशोधित कर निर्धारणको सूचना र निर्णय समेतबाट नोकसानी घटाउने प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णय र निर्धारण उपर चित्त नबुझी पुनरावेदक करदाताले यसै न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दायर गरी मुद्दा विचाराधिन रहेको भनी पुनरावेदन पत्रमा उल्लेख गरेको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो अधिल्लो आ.व.मा पेश भएको आय विवरण बमोजिम कायम भएको नोकसानीलाई प्रस्तुत आ.व.मा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(१)(ख) बमोजिम दावी गरिएको हुँदा कानूनसम्मत रहेको भन्ने तर्क प्रस्तुत गरेको देखिन्छ। करदाताले आफ्नो पुनरावेदन पत्रमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको अधिल्लो आ.व.को अन्तिम कर निर्धारणको निर्णय उपर यस न्यायाधिकरणमा मुद्दा विचाराधिन भएको कारण करदाताले पेश गरेको आयविवरण बमोजिमको नोकसानीलाई मान्यता दिनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको भएतापनि आ.व. २०६८।०६९ सँग सम्बन्धित लगाउको ०७७-RB-००८२ को मुद्दामा आज यसै इजलासबाट शुरु निर्णय सदर हुने ठहरी फैसला भईसकेको हुँदा आ.व. २०६८।०६९ मा कायम नोकसानी भन्दा बढि दावी गरेको नोकसानीले मान्यता पाउन सक्ने अवस्था नहुँदा करदाताले दावी गरेको बढी नोकसानी रु. रु.४,५५,०५,४९८।७८ लाई अमान्य गर्ने गरी भएको सुरु निर्णय परिवर्तन गरिरहनु परेन।

१३. पुनरावेदक करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा लिईएको आधार तथा कारणमा करदाताले एकातर्फ ऋण लिई ब्याज खर्च दावी गर्ने र अर्कोतर्फ सो ऋण व्यवसायमा प्रयोग नगरी अन्यत्र लगानी गरेको कारण रु.३१,६३,६५५।५१ ब्याज खर्च कट्टी दावी अमान्य हुने भनी भएको निर्णय कानूनसम्मत नरहेको भन्ने विषय समावेश गरी अर्को पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। ब्याज कट्टीका सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय बर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधीनमा रही कारोवारसँग सम्बन्धित (क) सो आय बर्षमा भएका, (ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र (ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ। करदाताले ब्याजखर्च वापत दावी गरेको रकम रु.३१,६३,६५५।५१ का सम्बन्धमा दृष्टि दिँदा करदाताले आफ्ना विभिन्न फर्महरू (Sister Concern) हरू हिमाल मिडिया प्रा.लि.मा रु.१,००,००,०००।-, जगदम्बा प्रकाशन प्रा.लि.मा रु.२७,५००।- र साझा पसल सेवामा रु.६६,७००।- लगानी समेत गरेको देखियो। करदाताले उक्त लगानीबाट निरन्तर लाभांश प्राप्त भएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको र करदाताले यो आ.व. २०६९।०७० मा उठाउनुपर्ने रकम (Sundry Debtors) रु.३,३५,३६,८९३।- रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८

को दफा १४ मा कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही बर्ष प्रयोग गरिएको वा सो बर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको भए सबै व्याज रकम खर्च कट्टी पाउने व्यवस्थालाई आत्मसात गरेको देखिन्छ। यसरी करदाताले एकातर्फ व्यवसायको लागी स्रोतको अभाव भएको भनी ऋण लिइ ऋण वापतको व्याज खर्च कट्टी गरेको देखियो भने अर्को तर्फ ऋण लिएको सबै रकम व्यवसायमा प्रयोग नगरी अन्यत्र प्रवाह गरेको, त्यस्तो रकमको लाभांश रकम मुनाफा र लाभमा समावेश नगरेको हुँदा दावी गरिएको व्याज खर्च रु.६०,५३,०७७।- मध्ये अन्यत्र लगानी गरेको रकमको समानुपातिक हिसावले हुने रु.३१,६३,६५५।५१ सम्म अमान्य गरेको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ को भावना अनुरूप नै देखियो। यसलाई गैर कानूनी मान्न मिलेन।

१४. करदाताले लिएको अर्को पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेशमा दावी लिईएको Discount खर्च रु.२,१३,६१२।९५ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी लिईएको निर्णयको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। डिस्काउन्ट खर्च करदाताले विभिन्न पार्टीहरूबाट रकम उठाउने क्रममा दिएको नगद छुट वापतको रकम भएको र उक्त रकम करदाताले प्राप्त समेत नगर्ने हुँदा सो रकममा खर्च कट्टी पाउनु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। प्रस्तुत खर्च दावीका सम्बन्धमा करदाताले विक्री छुट रकम बिलमा नै उल्लेख गरी सो छुटपछिको रकमलाई विक्रीतर्फ लेखांकन गर्नुपर्नेमा करदाताले विक्री विजकमा छुट दिएको नभई कुनै कारणबस घटी प्राप्त भएको रकम प्राविधिक त्रुटिको कारण देखाई Discount जनाएको अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को कानूनी प्रावधान अन्तर्गत भनी खर्च कट्टी दावी गरेको अवस्थामा त्यस्तो खर्चलाई मान्यता दिन नमिल्ने हुँदा खर्च अमान्य हुने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेकै देखिन्छ।

१५. करदाताले लिएको अर्को पुनरावेदन जिकिर Contribution खर्च वापतको रकम रु.२,५०,५००।- अमान्य हुने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताको यो आ.व.को करयोग्य आय नै नोक्सानीमा रहेको र contribution को रकम एकलाख भन्दा बढी भएकोले त्यस्तो खर्च कट्टी अमान्य हुने भन्ने आन्तरिक राजस्व कार्यालयको निर्णयाधार कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर हुनु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। करदाताले Corporate Social Responsibility अन्तर्गत मदन पुरस्कार गुठीलाई रु.२,००,०००।- तथा अन्य व्यक्ति तथा सामाजिक संस्थाहरूलाई रु.५०,५००।- चन्दा वापत दिएको हुँदा उक्त रकममा खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने

व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय बर्षमा आफ्नो करयोग्य आय गणना गर्दा यस दफाको प्रयोजनको लागि विभागबाट स्वीकृति प्राप्त कर छुट पाउने संस्थालाई चन्दा उपहार दिएको रकम घटाउन दावी गर्न सक्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था उल्लेख भएको देखिन्छ। ऐनको दफा १२ को उपदफा (२) मा "उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उक्त उपदफा बमोजिम कुनै आय बर्षमा घटाउन पाउने खर्च एक लाख रुपैया वा त्यस्तो व्यक्तिको उक्त बर्षको समायोजित करयोग्य आयको पाँच प्रतिशतमध्ये जुन घटी हुन्छ त्योभन्दा बढी हुने छैन।" भन्ने कानूनी व्यवस्थाको विद्यमानता रहेको पाईन्छ। यसरी करदाताले आयविवरण पेश गर्दा एकातर्फ समायोजित आय नोक्सानीमा रहेको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ भने अर्कोतर्फ करदाताले Corporate Social Responsibility अन्तर्गत एक लाखभन्दा बढि रकम चन्दा वापत दिएको कानून सम्मत नदेखिँदा यस सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी गरेको संशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखियो।

१६. पुनरावेदक करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा मर्मत सुधार खर्च वापतको रकम रु.१४,७६,२८९।०८ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ अन्तर्गत खर्च दावी गर्नुपर्नेमा व्यापार मौज्जातको लागत खर्च अन्तर्गत दावी गरेको भनी लिईएको आधार कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर गरी पाउँ भनी पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। प्रस्तुत जिकिरका विषयमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय व्यहोरामा करदाताले दावी गरेको मर्मत सुधार वापतको खर्च कट्टी रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ अन्तर्गत दावी गर्नुपर्नेमा व्यापार मौज्जातको लागत खर्चमा नै समावेश गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार खर्चकट्टी दावी गरेको कारण उक्त खर्चकट्टी रकमलाई अमान्य गरिएको भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर तथा प्रत्यर्थी कार्यालयको निर्णयमा लिईएको आधारलाई मध्यनजर गर्दा करदाताले मर्मत सुधार वापत भएको खर्च रकममा कट्टी माग गरेको र सो मर्मत सुधार वापतको रकम खर्च भएको होईन भनी प्रत्यर्थी कार्यालयले भन्न सकेको देखिँदैन। करदाताले उल्लिखित शीर्षक अन्तर्गतको रकम दावी गर्न नपाउने तथा सो वापतको खर्च कट्टी पाउन करदाताले बील, भर्पाई लगायतका अन्य कागजात पेश नगरेको भनी निर्णयको क्रममा उल्लेख गरेको देखिँदैन। करदाताले मर्मत सुधार वापतको खर्च दावीका लागि जुन शीर्षक अन्तर्गत दावी गर्नुपर्ने हो सो नगरेको भन्ने आधार सम्म लिई आन्तरिक राजस्व कार्यालयले संशोधित कर निर्धारणको आदेशको क्रममा उल्लेख गरेको देखिन्छ। संशोधित कर निर्धारण गर्नु भनेको खर्च शीर्षक

उल्लेख गर्दा भएको सामान्य त्रुटी समेतलाई आत्मसात नगरी खर्च कट्टी पाउने शीर्षकको रकमलाई समेत करदाताको कर दायित्व अनुचित रूपमा बढाउने गरी आयमा समावेश गर्नु होइन, त्यस्तो कार्यलाई न्यायोचित मान्न मिलेन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ को उपदफा (१) मा यस ऐनको उद्देश्य बमोजिम न्यायोचित आधारमा समायोजन गर्न भन्ने वाक्यांश प्रयोग भएकोले स्पष्ट रूपमा कट्टी पाउनु पर्ने रकमलाई आयमा समावेश गर्नु ऐनको उद्देश्य अनुरूप देखिएन। त्यसैले मर्मत सुधार अन्तर्गत करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय समेत मिलेको देखिएन। उक्त निर्णय उल्टी गरी पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न फाइल आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुर पठाउनु पर्ने देखियो।

१७. पुनरावेदक करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट अन्तिम कर निर्धारण आदेश गर्ने क्रममा कमिशन खर्च रु.७,३८,१६०।३५ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी लिएको आधार कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर गरी पाउँ भनी पुनरावेदन जिकिर लिएको देखिन्छ। प्रस्तुत जिकिरको विषयमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय व्यहोरा हेर्दा, कमिशन खर्च वापतको रकम करदाताले विभिन्न व्यक्तिलाई भुक्तानी दिएको र त्यस्ता व्यक्तिहरू करदाताको कारोवारसँग सम्बन्धित खरिदकर्ता तथा विक्रिकर्ता समेत नभएको सन्दर्भमा उक्त व्यक्तिहरूलाई कमिशन दिनुपर्नाको कारण र औचित्य समेत करदाताले पेश गर्न नसकेको भन्ने आधार उल्लेख भएको देखिन्छ। कमिशन खर्च वापतको रकम खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको भएतापनि करदाताले सो मागदावीलाई पुष्टी गर्ने गरी लिखित जवाफ पेश गर्दा प्रमाण पेश नगरेको अवस्थामा ठोस प्रमाणबाट पुष्टी हुन नसकेको त्यस्तो खर्चले मान्याता पाउने देखिएन।

१८. करदाताको अर्को पुनरावेदन जिकिर प्रिन्टिङ्ग वापतको खर्च अमान्य हुने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले कारोवारको सिलसिलामा खरिद गरि करकट्टी लिएको रकममा प्रत्यक्ष सामाग्री खरिद मात्र नभै यसमा पूँजीगत सामान तथा अन्य खर्चको खरिद समेत समावेश भएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार नपाउने खर्चकट्टी लिएको देखिएको भन्ने आधार लिई रु.११,४३,५६४।२८ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ अनुसार खर्चकट्टी नपाउने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालयले लिएको निर्णयाधार कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर हुनु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। पूँजीगत खर्चमा तिरेको रकम करकट्टी गर्न पाउने भए करकट्टी हुने र नपाउने भए निवेदक अन्तिम उपभोक्ता सरह

भै निवेदकको लागत खर्च बढ्न गएकोले लागत खर्चमा हिसाव गरिएको हो, खर्च नै नपाउने भन्ने होईन, खर्च दावी गर्ने शीर्षक मात्र फरक परेको कारणबाट विपक्षी कार्यालयको आदेश तथा निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर हुनुपर्दछ भन्ने करदाताको जिकिर रहेको देखिन्छ। करदाताले आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरमा पेश गरेको आय विवरण तथा उक्त कार्यालयबाट भएको कर परीक्षणको सिलसिलामा करदाताले कारोवारको क्रममा खरिद गरी करकट्टी लिएको रकममा प्रत्यक्ष सामग्री खरिद मात्रै नभई पूंजीगत सामान तथा अन्य खर्चको खरिद समेत समावेश भएको हुँदा करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ अनुसार नपाउने खर्चकट्टी लिएको देखिएकोले प्रत्यक्ष सामग्री खरिद रु.४,५८,९१,७६२।- मा तिरेको मू.अ.कर रु.५९,६५,९२९।- को ४०.७१ प्रतिशतले हुने वास्तविक मू.अ.कर रु.२४,२८,७२९।७२ लाई खर्चकट्टी दिई लागत खर्चमा वढी दावी गरेको रकम रु.११,४३,५६४।२८ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी सुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखियो।

१९. करदाताको नवौ पुनरावेदन जिकिर आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा प्रिन्टिङ्ग खर्च अन्तर्गतको Job Works वापतको खर्च रु.८,३६,६१४।०१ लाई अमान्य गरी आयमा समावेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट भएको संशोधित कर निर्धारणका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। Job Works अन्तर्गतको ज्याला, तलब, भत्ता लगायत खर्चमा लेखांकन गरिसकेपछि सोही प्रकृतिको खर्चलाई छुट्टै खर्च लेखांकन गरेको र सो को बिल भर्पाई नभएको भन्ने आधार लिई भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश आत्मनिष्ठ भएको हुँदा सो बदर गर्नुपर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले आफ्नो कर्मचारीहरूलाई नियमित रूपमा दिएको तलब, भत्तालाई Salary, Allowance, Overtime अन्तर्गत खर्चदावी गरिएको तर छर्पाईसँग सम्बन्धीत विभिन्न कामहरू कम्पनीका कामदार बाट सम्पादन नहुने हुँदा अन्य व्यक्ति तथा संस्थाबाट गराउनु पर्ने भएकोले Job Works अन्तर्गत भुक्तानी दिई खर्च दावी गरिएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिएतापनि करदाताको Job Works शीर्षकमा खर्च लेखांकन गरेको ज्याला प्रकृतिको खर्चको लेजरमा उक्त खर्च लेवर ज्याला, तलब, भत्ता लगायतका सम्पूर्ण सुविधाहरू सम्बन्धित शीर्षकमा दावी गरिसकेको देखिएको हुँदा करदाताले यस शीर्षक अन्तर्गत दोहोरो खर्चदावी गरेको पाईएको अवस्थामा त्यस्तो खर्चले मान्यता पाउने कानूनी आधार नदेखिँदा यो शीर्षकको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

२०. करदाताको दशौं पुनरावेदन जिकिर संशोधित कर निर्धारण आदेशको क्रममा आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट अग्रिम करकट्टीको ब्याज माग गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। आय विवरण बुझाउने समयमा नै अग्रिम करकट्टीको रकम दाखिला गरेको हुँदा अग्रिम करकट्टीको रकम ढिलो बुझाएको भनी रु.१,०५,११७।१८ ब्याज माग गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नहुँदा सो बदर गर्नु पर्दछ भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९०(१) मा "अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने प्रत्येक व्यक्तिले प्रत्येक महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र विभागले तोकेको तरिका र ढाँचामा विभागमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ। करदाताले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७ तथा ८८ अनुसार दाखिला गर्नुपर्ने करकट्टी रकम सोही ऐनको दफा ९०(१) बमोजिम आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको तरिका तथा ढाँचामा विभागमा दाखिला गर्नुपर्नेमा सो को विपरीत हुने गरी उक्त आर्थिक वर्षको करकट्टी रकम सोही वर्षको पौष महिनामा मात्र दाखिला गरेको देखिन्छ। यस अवस्थामा करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११८ अनुसार अग्रिम कर कट्टीको रकम ढिलो बुझाएको भनी ब्याज माग गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशलाई गैरकानूनी भन्न मिलेन।
२१. करदाताले आफ्नो अन्तिम पुनरावेदन जिकिरमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. बमोजिम शुल्क लगाएको कानून सम्मत छैन भन्ने प्रश्न उठाएको देखियो। करदाताले रु.१ लाख भन्दा बढीको कुन भुक्तानी अनुसूची-१३ मा नखुलाएको हो तथा आयकर ऐन तथा नियमको कुन व्यवस्था पालना नगरेको कारण जरिवाना सरहको शुल्क लगाएको भन्ने विवेचना नगरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. को शुल्क लगाउने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश बदरभागी रहेको भन्ने करदाताको पुनरावेदन मागदावी रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. ले शुल्क सम्बन्धी व्यवस्थालाई अंगीकार गरेको पाईन्छ। उक्त दफामा "यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई पाँच हजार रुपैयाँदेखि पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म शुल्क लाग्नेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था उल्लेख भएको पाईन्छ। आयकर ऐन, २०५८ तथा नियमावली २०५९ को व्यवस्था बमोजिम पुनरावेदक करदाताले रु.१ लाख भन्दा बढीको खरिद, विक्री, आसामी तथा साहुहरुको पुर्ण विवरण अनुसूची-१३ मा प्रविष्ट गर्नुपर्नेमा सो कार्य गरेको नदेखिएको अवस्थामा शुरु कर कार्यालयले उक्त शुल्क किन नलगाउने भनी मिति २०७३।५।८ को पत्रवाट करदातालाई सुनुवाइको मौका समेत प्रदान गरेकोमा यस सम्बन्धमा करदाताले कुनै जवाफ वा प्रमाण पेश गरी खण्डन गर्न सकेको देखिएन।

अतः आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुरबाट करदातालाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क बमोजिम रु. २०,०००।- शुल्क निर्धारण गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सो लाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै देखिन्छ।

२२. अतः माथी विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री जगदम्बा प्रेस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं ५०००६६८८९) को आ.व. २०६९।०७० को आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७३।०६।२८ मा संशोधित कर निर्धारण गर्दा मर्मत सुधार खर्च वापत दावी गरेको रकम अमान्य गरेको आदेश र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा भएको निर्णय समेत सो शीर्षकको हकमा मिलेको नदेखिँदा केहि उल्टी हुने ठहर्छ। उक्त शीर्षकमा करदाताको पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नु भनी मिसिल आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरमा पठाइदिनु। अन्य शीर्षकको हकमा करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथी ठहर खण्डमा उल्लेख भए बमोजिम पुनरावेदक करदाता श्री जगदम्बा प्रेस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं ५०००६६८८९) को आ.व. २०६९।०७० को आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०७३।०६।२८ मा संशोधित कर निर्धारण गर्दा मर्मत सुधार खर्च वापत दावी गरेको रकम अमान्य गरेको आदेश र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०२।०४ मा भएको निर्णय समेत सो शीर्षकको हकमा केहि उल्टी हुने ठहरी फैसला भएकोले उक्त शीर्षकमा करदाताको पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नु भनी करदातालाई शुरु कार्यालयको तारिख तोकी यो फैसला सहितको मिसिल आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुरमा लेखि पठाइदिनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहित फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाण्डौलाई पठाईदिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।

५. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद दुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

वासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: प्रमोद रिजाल

कम्प्युटर अपरेटर: चन्द्र बहादुर नेपाली

ईति सम्बत् २०७९ साल फागुन २१ गते रोज १ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

प्रमाणिकरण गर्ने लेखा सदस्य:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम ललितपुरको छाप